

Koalitsioonilepe 2025-2027

Downloaded 23.10.2025

Sisukord

10. Regionaalareng, põllumajandus ja toidutootmine	3
---	----------

10. Regionaalareng, põllumajandus ja toidutootmine

Eesti eesmärk on elujõulised piirkonnad, kus on mitmekesine ettevõtlus ja kõrgetasemeline elukeskkond. Eesti maaelu ja põllumajanduse konkurentsivõime tagavad võrdsed konkurentsitingimused teiste riikidega, uuenduslikkus ja tehnoloogia areng ning lihtsam ja väiksema bürokraatiaga ettevõtluskeskkond.

Tugevate kohalike omavalitsuste toel tagame kvaliteetsed avalikud teenused ning paindliku ja efektiivse ühistranspordisüsteemi, mis vastab reisijate vajadustele.

Koalitsiooni kavandatud sammud on suunatud ühtlasema ja tulevikku vaatava arengukeskkonna loomisele nii piirkondades, omavalitsustes kui ka põllumajandussektoris.

40. VÄHENDAME PIIRKONDADE ARENGUERINEVUSI

266. Taristu kiiremaks arendamiseks maavarade kasutamisel ja päikeseparkide rajamiseks viime sisse kohaliku kasu instrumendi, mille läbi teenivad tulu nii kohalik omavalitsus kui läheduses elavad inimesed. Tähtaeg III kvartal 2025.

267. Suuname vähemalt 40% ettevõtlustoetustest väljaspool Tallinna, Tartut ja nende linnade lähivaldu ja esitame valitsusele regulaarsed ülevaated EL struktuuritoetuste regionaalsest jagunemisest. Pidev tegevus.

268. Laiendame vabatahtlike arengulepete kaudu piirkondlikku koostööd, esmalt kinnitame vastavalt kohalike omavalitsuste soovile Lõuna-Eesti ja Kesk-Eesti arengulepped. Tähtaeg III kvartal 2025.

269. Analüüsime Ida- ja Kagu-Eesti regionaalseid eripärasid, kaardistame probleemid ning valime koostöös piirkondadega välja lahendused. Tähtaeg I kvartal 2026.

270. Parandame maapiirkonnas elavate inimeste ja ettevõtete juurdepääsu kapitalile, koostades laenu- ja käendusinstrumentide tingimuste analüüsi ja ettepanekud. Tähtaeg I kvartal 2026:

271. Parandame noorte spetsialistide võimalusi tööleasumiseks maapiirkondades ja piirkondlikes keskustes, laiendades selleks eluaseme kaaslaenu tingimusi maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusega. Tähtaeg III kvartal 2025.

272. Toetame sotsiaalsest kliimafondist jätkusuutmatute korterelamute ümberehitust. Tähtaeg IV kvartal 2026.

41. TÕSTAME KOHALIKE OMAVALITSUSTE VÕIMEKUST

273. Muudame kohalike omavalitsuste korraldamise seadust, et lahendada ajapikku tekkinud juriidilised ja sisulised vastuolud. Tähtaeg III kvartal 2025.

274. Muudame kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise reeglid paindlikumaks, vähendame bürokraatiat ja laiendame laenamisvõimalusi. Tähtaeg III kvartal 2025.

275. Soodustame vabatahtlikku omavalitsuste ühinemist, leppides riigi eelarvestrateegia protsessis kokku finantsilised stiimulid. Tähtaeg III kvartal 2025.

42. ARENDAME JÕUKOHAST JA KESKKONNASÕBRALIKKU ÜHISTRANSPORTI

276. Teostame üle-eestilise liikuvusanalüüsi ning loome liinivõrgu planeerimise süsteemi; viime läbi maakondliku liinivõrgu analüüsi pilootprojekti 7 maakonnas. Tähtaeg IV kvartal 2025.

277. Rakendame ühistranspordis taktsõiduplaane ja integreerime erinevad transpordiliigid ühtsesse tervikusse. Tähtaeg IV kvartal 2026.

278. Korrastame ühistranspordi korralduse mudelit, tagades selge planeerimise ja rahastamise ning parandades koostööd erinevate ministeeriumite vahel. Tähtaeg IV kvartal 2025.

279. Võtame kasutusele uued elektrirongid, parandame nende abil ühistranspordi kättesaadavust ja tõstame Tallinn – Tartu raudteel sõidukiirust kuni 160 km/h. Alustame uute rongide liinil opereerimist pärast infrastruktuuri tehnilist valmimist. Tähtaeg II kvartal 2026.

280. Kasutame ühistranspordi korraldamisel asulates järjest enam nullheitega busse. Tähtaeg III kvartal 2025.

281. Tagame ühendused saartega ja kaasame kohalikud omavalitsused graafikute ja veomahtude läbirääkimistesse. Pidev tegevus.

43. TAGAME TOIDUJULGEOLEKU JA VARUSTUSKINDLUSE

282. Seisame Euroopa Liidu tasandil ühise põllumajanduspoliitika jätkusuutliku rahastamise ning võrdsete konkurentsitingimuste eest. Tähtaeg II kvartal 2026.

283. Tugevdame toidujulgeolekut ning suurendame ettevõtjate varustuskindlust investeeringute abil, rakendades ühtse põllumajanduspoliitika strateegiakava ja maaelu arengukava meetmeid. Pidev tegevus.

284. Looime võimalused kohalike taastuvate ressursside – näiteks biogaasi – tõhusamaks

kasutamiseks ja lisandväärtuse kasvatamiseks, rakendades investeeringutoetusi bioressursside väärimiseks. Tähtaeg II kvartal 2026.

285. Vaatame üle väärtusliku põllumajandusmaa kaitse ulatuse ja vajadusel seame õigusliku kaitse koostöös kohalike omavalitsustega. Tähtaeg II kvartal 2026.

286. Toetame põlvkondade koostööd põllumajandussektoris ning otsime võimalusi noorte põllumajandustootjate ligipääsu tagamiseks riigimaadele. Tähtaeg IV kvartal 2025.

44. EDENDAME PÕLLUMAJANDUSSEKTORI KONKURENTSIVÕIMET JA EKSPORTI

287. Tõstame põllumajanduse, kalanduse ja töötleva tööstuse konkurentsivõimet investeeringute, riskijuhtimise ning loomataudide ennetamise meetmetega (näiteks siseriiklik turuarendustoetus). Toetame suu- ja sõrataudi ennetamise investeeringuid ÜPP strateegiakavast. Tähtaeg IV kvartal 2025.

288. Kohaliku põllumajandusliku toodangu osakaalu suurendamiseks avalikus toitlustamises tellime uuringu riigihangete keskkonnahoidlikkuse kriteeriumide analüüsimiseks ja täpsustamiseks. Tähtaeg II kvartal 2026.

289. Tagamaks maksimaalses võimalikus mahus kohaliku toidu pakkumise koolides ja lasteaedades jätkame haridusasutustele suunatud toetusi. Pidev tegevus.

290. Põllumajandusettevõtete konkurentsivõime ning keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmiseks suurendame biometani tootmist ja kasutamist, milleks koostame kestlikku tootmist ja kasutust silmaspidava teekaardi. Tähtaeg III kvartal 2025.

291. Jätkame erimärgistatud diislikütuse soodustuse rakendamist põllumajandussektoris, et hoida meie põllumajanduse positsiooni rahvusvahelises konkurents. Lubame selle kasutamist nii põllumajandustööl kasutatavates kohandatud veoautodes kui ka erivajaduse korral põllumajandust teenindavatel veokitel. Tähtaeg IV kvartal 2025.

292. Jätkusuutlikkuse tagamiseks Läänemerel ja siseveekogudel koostame ning viime ellu rannapüügisektori elujõulisuse tõstmise reformikava. Töötame välja seadusemuudatuste paketi kutselise rannapüügisektori korrastamiseks, et tagada sissetulekud ja motiveerida noorte sisenemist kalandusse. Tagame rannakalanduse elujõu ja kalavarude hea seisu ka tulevikus ja vähendame järkjärgult liigset püügikoormust. Tähtaeg IV kvartal 2026.

45. EDENDAME INNOVATSIOONI JA HARIDUST PÕLLUMAJANDUSES

293. Suurendame digitaalsete tehnoloogiate kasutamist ja ressursitõhusust, arendades era- ja avaliku sektori andmete jagamise ning riskasutuse teenuseid, et toetada operatiivset otsustamist ja varajast hoiatamist. Tähtaeg IV kvartal 2026.

294. Suurendame põllumajandussektori lisandväärtust uute tehnoloogiate, oskuste ja toodete kaudu; käivitame AKIS innovatsiooniteenused sektori arengu toetamiseks. Tähtaeg IV kvartal 2025.
295. Tõhustame uute toidutehnoloogiate, toitude ja lisaainete arendamise võimekust, luues tugisüsteeme katsetamisplatvormide ja toodete kommertsialiseerimiseks. Tähtaeg IV kvartal 2025.
296. Tõstame põllumajandushariduse kvaliteeti, jätkates veterinaarhariduse kliinilise õppe toetust ning sõlmides lepingu EMÜ-ga. Tähtaeg III kvartal 2025.

46. TAGAME LOOMADE HEAOLU

297. Uuendame loomakaitsega seonduvat õigusruumi ning rakendame vajalikke meetmeid loomade heaolu tõstmiseks ja ajakohastele elukeskkondadele üleminekuks. Tähtaeg I kvartal 2026.

47. TAGAME LIHTSA ASJAAJAMISE

298. Viime läbi õigusaktide revisjoni ning lihtsustame ja vähendame ajale jalgu jäänud või põhitegevust takistavaid regulatsioone. Tähtaeg IV kvartal 2025.
299. Kasutame tehisintellekti toetusmeetmete kontrollimisel ja teeme ettevalmistused proaktiivsete teenuste rakendamiseks. Arendame ettevõtte elujõulisuse hindamiseks andmepõhiseid rakendusi. Tähtaeg IV kvartal 2025.
300. Ühtlustame asutuste järelevalveplaanid, ühendame järelevalveinfosüsteemid ning rakendame riskipõhist kontrollisüsteemi, vältides topeltkontrolli. Tähtaeg IV kvartal 2025.
301. Vaatame üle järelevalveülesanded ning vajadusel delegeerime need erasektorile (nt. mahekontrollid), kasutades eelkõige riskipõhist lähenemist. Tähtaeg III kvartal 2026.
302. Koondame valdkondlikud registrid PRIA-sse ning arendame välja registrite pädevuskeskuse; koostame eelanalüüsi lemmikloomaregistri ja teiste registrite riskasutuse kohta loomapidamisettevõtete tervisestaatuse teabe edastamiseks. Tähtaeg IV kvartal 2025.

Viimati uuendatud 24.05.2025